

ROZWÓD I SEPARACJA

Fundacja TAURUS

Różnice między rozwodem i separacją

- Rozwód powoduje ustanie małżeństwa, a w razie orzeczenia separacji małżeństwo trwa nadal. Istnieje możliwość zniesienia separacji, w przeciwieństwie do rozwodu, który po uprawomocnieniu się wyroku powoduje definitywny koniec związku małżeńskiego.
- Przesłankami do orzeczenia rozwodu jest trwały i zupełny rozkład pożycia małżeńskiego między małżonkami (tzn. że między małżonkami trwale ustały wszelkie łączące ich więzi w tym więź uczuciowa, fizyczna i gospodarcza), zaś w przypadku separacji rozkład pożycia małżeńskiego nie musi być trwały.
- Małżonkowie pozostający w separacji nie mogą zawrzeć nowego małżeństwa, w przeciwieństwie do małżonków po rozwodzie.

PRZESŁANKI ROZWODU:

PRZESŁANKĄ ORZECZENIA ROZWODU PRZEZ SĄD ZUPEŁNY I TRWAŁY ROZKŁADU POŻYCIA MAŁŻEŃSKIEGO.

POMIMO ZAISTNIENIA TEJ PRZESŁANKI, ROZWÓD NIE BĘDZIE ORZECZONY, GDY WYSTĄPI PRZYNAJMNIEJ JEDNA Z TZW. PRZESŁANEK NEGATYWNYCH, TJ. WYŁĄCZNA WINA MAŁŻONKA ŻĄDAJĄCEGO ROZWODU, DOBRO WSPÓLNYCH MAŁOLETNIICH DZIECI, SPRZECZNOŚĆ ROZWODU Z ZASADAMI WSPÓŁŻYCIA SPOŁECZNEGO.

- W przypadku uprawomocnienia się wyroku rozwodowego istnieje możliwość powrotu do panieńskiego/ rodowego nazwiska. Separacja nie daje takiego uprawnienia.
- Separacja powoduje powstanie między małżonkami ustrój rozdzielności majątkowej. Z kolei rozwód powoduje ustanie funkcjonującego w danym małżeństwie ustroju majątkowego, z dniem uprawomocnienia się wyroku .
- Postępowanie rozwodowe może być przeprowadzone tylko w trybie postępowania procesowego. Separacja może być orzeczona w postępowaniu procesowym i nieprocesowym.

Przesłanki rozwodu:

Podstawową przesłanką orzeczenia rozwodu przez sąd jest zupełny i trwały rozkład pożycia małżeńskiego. Warto jednak pamiętać, iż pomimo zaistnienia tej przesłanki, rozwód nie będzie mógł zostać orzeczony, gdy wystąpi przynajmniej jedna z tzw. przesłanek negatywnych, tj. wyłączna wina małżonka żądającego rozwodu, dobro wspólnych małoletnich dzieci, sprzeczność rozwodu z zasadami współżycia społecznego.

Przesłanki separacji:

Przesłanką pozytywną orzeczenia separacji jest zupełny rozkład pożycia.

W przypadku separacji rozkład pożycia nie ma charakteru trwałego, jak w wypadku rozwodu, a zatem istnieje szansa, by małżonkowie uratowali swój związek. Przesłankami negatywnymi orzeczenia separacji jest okoliczność, że mimo zupełnego rozkładu pożycia orzeczenie separacji nie jest dopuszczalne, jeżeli wskutek niej miałyby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci małżonków albo jeżeli z innych względów orzeczenie separacji byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Postępowanie w sprawie o rozwód i separację:

W procesie o rozwód lub separację sąd ma obowiązek rozstrzygnąć:

- z urzędu - o winie w rozkładzie pożycia małżeńskiego, o władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi, o kontaktach z dziećmi (chyba, że małżonkowie zgodnie wnoszą o zaniechanie rozstrzygania o tej kwestii w wyroku), o alimentach na rzecz, małoletnich dzieci, a także o sposobie czasowego korzystania ze wspólnego mieszkania,
- na żądanie jednego z małżonków - o eksmisji współmałżonka ze wspólnego mieszkania, o podziale majątku wspólnego, o alimentach dla małżonka,

- na zgodny wniosek stron - o podziale albo przyznanie mieszkania.

Sądem wyłącznie właściwym w sprawach o rozwód lub o separację orzekaną w procesie – tj. w wyniku złożenia pozwu – jest sąd okręgowy, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. Z braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i tej podstawy nie ma – sąd miejsca zamieszkania powoda.

Jeżeli istnieją widoki na utrzymanie małżeństwa, sąd może skierować strony do mediacji i może to uczynić na każdym etapie sprawy. Wolę prowadzenia mediacji musi jednak zaakceptować każdy z małżonków. Mediacja ma na celu doprowadzenie do ugodowego załatwienia spornych kwestii dotyczących zaspokojenia potrzeb rodziny, alimentów, sposobu sprawowania władzy rodzicielskiej, kontaktów z dziećmi oraz spraw majątkowych podlegających rozstrzygnięciu w wyroku orzekającym rozwód lub separację.

Jeżeli jeden z małżonków żąda orzeczenia separacji, a drugi orzeczenia rozwodu i żądanie to jest uzasadnione, sąd orzeknie rozwód. Natomiast jeśli orzeczenie rozwodu nie będzie dopuszczalne, a żądanie orzeczenia separacji będzie uzasadnione, to sąd orzeknie o separacji małżonków.

W sprawie o rozwód lub o separację niedopuszczalne jest wniesienie powództwa wzajemnego, a także nie może być wszczęta odrębna sprawa o rozwód albo o separację.

Jeżeli sąd nabierze przekonania, że istnieją widoki na utrzymanie małżeństwa to zawiesi on postępowanie (jest to możliwe tylko raz w toku postępowania).

Jeżeli pozwany małżonek uzna żądanie pozwu, a małżonkowie nie mają wspólnych małoletnich dzieci, sąd może ograniczyć postępowanie dowodowe tylko do przesłuchania stron (jest wówczas szansa na orzeczenie rozwodu na pierwszym posiedzeniu sądu).

W czasie trwania procesu o rozwód lub o separację nie może być wszczęta odrębna sprawa o zaspokojenie potrzeb rodziny i o alimenty pomiędzy małżonkami albo pomiędzy nimi a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi co do świadczeń za okres od

wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację. Jeżeli sprawa o rozwód lub o separację jest w toku, nie może być również wszczęte odrębne postępowanie dotyczące władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron lub o ustalenie kontaktów z nimi. Separacja na zgodny wniosek małżonków:

W przypadku gdy małżonkowie nie mają wspólnych małoletnich dzieci, sąd może orzec separację na podstawie zgodnego żądania małżonków. Żądanie takie wyrażone jest we wniosku, a nie w pozwie. Sąd rozpatruje wniosek w tzw. trybie nieprocesowym. Jest to szybsza i mniej formalna droga do orzeczenia separacji. To rozwiązanie jest jednak możliwe gdy małżonkowie zgłaszają zgodne żądanie. Orzekając separację na podstawie zgodnego żądania małżonków, sąd nie orzeka o winie rozkładu pożycia. W tym wypadku następują skutki takie, jak gdyby żaden z małżonków nie ponosił winy.

Zniesienie separacji:

Zgodnie z art. 616 § 1 k.r.o., na zgodne żądanie małżonków sąd orzeka o zniesieniu separacji. Żądanie zniesienia separacji sąd rozpatruje w trybie nieprocesowym. Z chwilą zniesienia separacji ustają jej skutki (art. 616 § 2 k.r.o.). Znosząc separację, sąd rozstrzyga o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem małżonków (art. 616 § 3 k.r.o.). W myśl art. 54 § 2 k.r.o., z chwilą zniesienia separacji powstaje między małżonkami ustawowy ustrój majątkowy. Na zgodny wniosek małżonków sąd orzeka o utrzymaniu między małżonkami rozdzielnosci majątkowej.

Więcej informacji na stronie: www.poradyprawne-taurus.pl

Informator został przygotowany w ramach realizacji przez Fundację TAURUS zadania publicznego w zakresie prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, bezpłatnej mediacji oraz edukacji prawnej w Poznaniu w 2023r.

Zadanie publiczne jest finansowane ze środków budżetowych Miasta Poznania.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

POZnań*